

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 26. aprīlī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 50/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 564 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 64. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 3. punktam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Apstrīdētā norma nosaka: „Ārzemnieks, kurš saņēmis termiņuzturēšanās atļauju kā komercreģistrā reģistrēts valdes vai padomes loceklis, prokūrists, administrators, likvidators vai personālsabiedrības biedrs, kam ir tiesības pārstāvēt personālsabiedrību, vai persona, kura pilnvarota pārstāvēt komersantu (ārvalsts komersantu) darbībā, kas saistītas ar filiāli, pieprasot atkārtotu uzturēšanās atļauju, arī mainoties uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas iemeslam, papildus šo noteikumu 61. punktā minētajiem dokumentiem iesniedz dokumentus, kas apliecina, ka komercsabiedrība visa termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņa laikā katrā iepriekšējā pārskata gadā atbilstoši nodokļu deklarācijās norādītajam iemaksājusi valsts budžetā un pašvaldību budžetos nodokļu maksājumus, kuru kopsumma nav mazāka par 21 350 *euro* (neieskaitot šajā nodokļu maksājumu kopsummā to nodokļu maksājumu summas, kas ir atmaksātas vai atmaksājamas no

valsts budžeta), bet par nepilnu pirmo pārskata gadu kopš termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas valsts budžetā un pašvaldību budžetos iemaksātā nodokļu maksājumu kopsумma vidēji mēnesī nav mazāka par 1 750 *euro*.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem). Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt Ministru kabineta noteikumu normas atbilstību likumam ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pilsoneības un migrācijas lietu pārvaldes Uzturēšanās atļauju nodaļa, citstarp atsaucoties uz apstrīdēto normu, ir atteikusi izsniegt Pieteikuma iesniedzējam un viņa ģimenei uzturēšanās atļauju. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 3. punktam, kas citstarp nosakot, ka termiņuzturēšanās atļauju šajā likumā noteiktajā kārtībā ārzemniekam ir tiesības pieprasīt uz pilnvaru termiņu, bet ne ilgāk kā uz pieciem gadiem, ja viņš ir komercrēģistrā reģistrēts valdes vai padomes loceklis un ja komercsabiedrība veic aktīvu saimniecisku darbību un tās darbība dod ekonomisku labumu Latvijas Republikai. Minēto neatbilstību Pieteikuma iesniedzējs pamato ar to, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 91. pantā noteiktās pamattiesības, jo paredzot

nevienlīdzīgu attieksmi pret viņu kā personu, kas pieprasa atkārtotu uzturēšanas atļauju, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 3. punktu, salīdzinājumā ar personu, kas to pieprasa pirmo reizi. Tādējādi pieteikumā ir norādīts uz Pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. Savukārt atbilstoši minētā panta sestās daļas 2. punktam konstitucionālajā sūdzībā ir jāpamato, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav. Vienlaikus Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pirmais teikums nosaka: „Ja konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) izskatīšana ir vispārsvarīga vai ja tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu sūdzības iesniedzējam, Satversmes tiesa var lemt par sūdzības (pieteikuma) izskatīšanu, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi.”

6.1. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Uzturēšanās atļauju nodaļas lēmumā par atteikšanos izsniegt Pieteikuma iesniedzējam uzturēšanās atļauju ir norādīts, ka saskaņā ar Imigrācijas likuma 40. panta pirmo daļu šo lēmumu var apstrīdēt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšniekam. Saskaņā ar šā panta otro daļu pārvaldes priekšnieka lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanas atteikumu likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības pārsūdzēt tiesā. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma ir formulēta skaidri un nepārprotami, tāpēc vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanas rezultātā neesot sagaidāms labvēlīgs lēmums.

6.2. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka gadījumā, kad pamattiesības tiek aizskartas ar tiesību piemērošanas aktu, personai jāizmanto vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kas paredz iespēju apstrīdēt vai pārsūdzēt tiesību piemērošanas aktu, ar kura starpniecību tiesību norma ir aizskārusi personas pamattiesības. Konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03*

8.1. punktu). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai. Subsidiaritātes princips prasa izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības (*sal. ar Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Lietas ierosināšana uz Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pamata ir sevišķs izņēmuma gadījums. Lai konstitucionālās sūdzības izskatīšanu atzītu par vispārsvārīgu, nepieciešams konstatēt, ka tajā aprakstītais tiesiskais stāvoklis bez konkrētā pieteikuma iesniedzēja skar arī citas personas, kā arī, lai konkrētā tiesiskā situācija pati par sevi būtu atzīstama par sevišķi būtisku un prasītu nekavējošu tās atrisināšanu. Savukārt „būtisks kaitējums” Satversmes tiesas likuma izpratnē ir tāds kaitējums, kas personas tiesībām un interesēm vienlaikus rada nelabvēlīgas un neatgriezeniskas sekas.

6.3. Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisko pamatojumu tam, ka uz izskatāmo gadījumu būtu attiecināma Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešā daļa. Pieteikumā nav minēts, ka tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevarētu novērst būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam. Tāpat arī nav sniegts pamatojums tam, kāpēc, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, apstrīdētā norma radītu neatgriezenisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzēja tiesībām un interesēm.

No pieteikuma nav iespējams secināt, vai Pieteikuma iesniedzējs ir apstrīdējis un pārsūdzējis Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Uzturēšanās atļauju nodaļas lēmumu. Tādējādi viņš nav pamatojis, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav. Pieteikumā nav norādīti juridiski argumenti tam, ka lēmuma apstrīdēšana Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšniekam un viņa lēmuma pārsūdzēšana tiesā nebūtu atzīstami par efektīviem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Turklāt no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tā izskatīšana būtu atzīstama par vispārsvārīgu Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas izpratnē.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un sestās daļas 2. punkta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 50/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš